

УДК 341.018

В. М. ОТРОШ,
кандидат юридичних наук**ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ОРДЕНУ ІОАННІТІВ (ГОСПІТАЛЬЄРІВ)**

У статті розглядається історія виникнення Ордену іоаннітів (госпітальєрів), який став пізніше називатися за географічною ознакою – Мальтійський Орден. Цей Орден з 1824 р. має свою резиденцію на правах екстериторіальності у Римі. Будучи державо-подібним утворенням, що не має власної території та населення, Мальтійський Орден являє собою єдине послідовне продовження заснованого у 1099 р. і офіційно визнаного у 1113 р. Ордену Госпіталю святого Іоанна Єрусалимського, вимушеного обставинами часу до своєї первісної госпітальної і добродійної діяльності одати військову службу з охорони прочан у Святій Землі і захисту Християнської цивілізації на Сході.

Ключові слова: Орден іоаннітів (госпітальєрів), Мальтійський Орден, Хрестові походи.

Отрош В. М. История возникновения Ордена иоаннитов (госпитальеров)

В статье рассматривается история возникновения Ордена иоаннитов (госпитальеров), который стал позже называться по географическому признаку – Мальтийский Орден. Этот Орден с 1824 г. имеет свою резиденцию на правах экстерриториальности в Риме. Будучи государственно-подобным образованием, не имеющим собственной территории и населения, Мальтийский Орден представляет собой единственное последовательное продолжение образованного в 1099 г. и официально признанного в 1113 г. Ордена Госпиталя святого Иоанна Иерусалимского, вынужденного обстоятельствами времени к своей первичной госпитальной и благотворительной деятельности присовокупить военную службу по охране пилигримов у Святой Земле и защите Христианской цивилизации на Востоке.

Ключевые слова: Орден иоаннитов (госпитальеров), Мальтийский Орден, Крестовые походы.

Otrosh V. The history of the Order of the Ioanites (Hospitaliers)

The article deals with the history of origin of the Order of Ioanites (Hospitaliers), which later became known by its geographical origin as the Maltese Order. Since 1824 it had its residence in Rome as an extra-territorial entity. Being a state-like entity that does not have its own territory and population, the Maltese Order is the only consistent sequel had been founded in 1099 and since 1113 officially recognized St. John of Jerusalem Order, forced by the circumstances of time before its initial hospital and charitable activities add military service for the security of pilgrims in the Holy Land and the protection of Christian civilization in the East.

Key words: Order of Ioanites (Hospitaliers), Maltese Order, Crusades.

У 2017 р. виповнилася 10-а річниця встановлення дипломатичних відносин між Україною і Суверенним Мальтійським Орденем (СМО), однак українська громадськість, у т. ч. юридична, ще недостатньо обізнана з правовою природою цього Ордену, який є суб'єктом міжнародного права і водночас релігійним орденем Католицької церкви. У зв'язку з цим автор вирішив започаткувати публікацію низки статей, присвячених історії виникнення згаданого Ордену та його сучасній міжнародній правосуб'єктності і формам її реалізації. На думку автора, порушена в його статтях проблематика може становити інтерес не лише

для фахівців, а й для ширшого кола читачів, особливо для тих з них, хто цікавиться проблемами теорії міжнародного права загалом і питанням релігійного чинника в міжнародно-правових відносинах зокрема.

Проблематика сучасної міжнародної правосуб'єктності СМО, який має повну офіційну назву «Суверенний Військовий Орден Госпітальєрів святого Іоанна Єрусалимського, Родосу і Мальти», нерозривно пов'язана з історією виникнення цього госпітального Ордену та його еволюцією. Орден госпітальєрів протягом усієї своєї багатовікової історії вимушено змінював своє місцезнаходження і рицарі часто називалися за географічною ознакою «рицарі Кіпру» (1291–1310 рр.), а потім «рицарі Родосу» (1310–1522 рр.) і «рицарі Мальти» (1530–1798 рр.), залишаючись завжди при цьому «рицарями-іоаннітами», «рицарями-госпітальєрами» або «Орденом святого Іоанна Єрусалимського».

Суверенний Мальтійський Орден, резиденція якого з 1824 р. на правах екстериторіальності знаходиться у Римі, як державоподібне утворення, що не має власної території та населення, являє собою єдине послідовне продовження заснованого у 1099 р. і офіційно визнаного у 1113 р. Ордену Госпітально святого Іоанна Єрусалимського, який був вимушений обставинами часу до своєї першої госпітальної і добродійної діяльності додати військову службу з охорони прочан у Святій Землі і захисту Християнської цивілізації на Сході. Сучасний статус СМО як світського рицарського ордену, що є суб'єктом міжнародного права, має об'єктивний характер і набуває відображення у таких аспектах, як активне і пасивне право посольства, право укладання міжнародних договорів, участь у роботі міжнародних організацій і міжнародних конференцій тощо. Докладно ці аспекти сучасної міжнародної правосуб'єктності Мальтійського Ордену, а також його релігійна природа як католицького ордену аналізуватимуться в наступних статтях, а тут стисло спинимося на історії виникнення цього Ордену, адже без знання історичного тла неможливо буде правильно зрозуміти і його сучасний статус.

Орден іоаннітів (госпітальєрів), який став пізніше називатися за географічною ознакою – Мальтійський Орден, як й інші рицарські ордени, зародився у період Хрестових походів за звільнення Святої Землі і Гробу Господнього від невірних. Причини виникнення перших духовно-рицарських орденів лежать у протистоянні християнства зі світом ісламу на ранніх етапах їх історії. У першій половині VII ст. Палестина, Сирія, Месопотамія та Персія були завойовані арабами. У 637 р. вони заволоділи Єрусалимом. Усі ці території увійшли до складу шіїтського халіфату Фатімідів у Єгипті та сунітського халіфату зі столицею у Дамаску (потім у Багдаді)¹.

Починаючи з VII ст., іслам, що називався також по імені свого засновника магометанством, становив найбільшу загрозу для християнської цивілізації Західної Європи. За сто років, з 632 р. по 732 р., мусульмани захопили повністю християнізовані за багато років до того території Північної Африки та Західної Азії, за винятком Малої Азії. Проте до 1000 р. мусульмани вже завоювали більшу частину Малої Азії і намагались, використовуючи свою військову перевагу на морі, підкорити також середземноморські християнські країни Західної Європи, однак міцно закріпитися їм удалось тільки в Іспанії. Ця низка мусульманських завоювань у VII, VIII і особливо у XI ст. поставила християнську церкву

на межу катастрофи, позбавивши її більше ніж наполовину родючих і багатих у культурному відношенні земель.

У першій половині XI ст. сунітський халіфат був захоплений тюркськими кочівниками. Їх перший керманіч називався Сельджуком, тому всіх його наступників, а пізніше і увесь народ стали називати сельджуками. Їм вдалося об'єднати і підкорити собі майже всю магометанську Азію². У 70-х роках. XI ст. сельджуки заснували свою державу на території Малої Азії. Невдовзі вони заволоділи Палестиною та Сирією і у 1078 р. взяли Єрусалим, що належав Фатімідському халіфату. Держава турок-сельджуків отримала назву Румського султанату («Румом» на Сході називали частину Малої Азії, якою володіла Візантія). Таким чином, турки-сельджуки стали головною силою мусульманського світу. Вони завоювали майже всю Малу Азію і стали постійною загрозою самому Константинополю. Основну ж ударну військову силу західних християнських народів у боротьбі з мусульманами склали два «інтернаціональні» за складом військово-духовні ордени – іоанніти (госпітальєри)³ і тамплієри⁴, а також Тевтонський орден⁵, що складався лише з німців.

Одним з перших об'єднань ченців у Святій Землі було братство госпітальєрів, які присвятили себе турботам про хворих у монастирських і міських госпітальєрів⁶. У ході так званої священної війни рицарям-ченцям вдалося усунути суперечності між службою Богу і ратною службою: вони були повністю зрівняні в правах з чернечими орденами. Відтепер рицарі, які боролися з мечем у руці, могли одночасно прийняти чернечий постриг і носити поверх броні рясу з хрестом. Так виникло «Христове воїнство» («*militia Christi*»), яке визнавало над собою тільки владу Папи Римського⁷. Першими на рицарські ордени були перетворені орден іоаннітів (госпітальєрів)⁸ і орден храмовників (тамплієрів)⁹.

З початку IV ст., коли християнство стало привілейованою релігією, Палестина та Єрусалим стали місцями ходіння на прощу. Потоки благочестивих християн з усієї Європи прямували у Святу Землю поклонитися християнським реліквіям, місцям, де згідно з Євангелієм провів свої останні дні Ісус Христос. Дальність і складність подорожі призводила до того, що багато прочан прибували до Єрусалима важко хворими, а інші потребували відпочинку та відновлення сил. Піклування про них брали на себе невеликі будинки для прочан і монастирі. Особливо прославився серед них госпіталь, що належав братству святого Іоанна на чолі зі своїм першим настоятелем ректором фра Жераром.

Загальноприйняту історію госпіталю святого Іоанна прийнято вважати з середини XI ст., коли амальфійські купці, отримавши дозвіл від єгипетського халіфа, відбудували в Єрусалимі церкву і бенедиктинський монастир святої Марії Латинської, а також при ньому будинок для прочан, він же – госпіталь для прочан-чоловіків¹⁰. Для прочанок був побудований поряд будинок для прочанок-госпіталь при церкві святої Марії Магдаліни¹¹. Під керівництвом фра Жерара (Герарда) були побудовані церква в ім'я святого Іоанна Милостивого (пізніше – святого Іоанна Хрестителя) і новий великий госпіталь, що складався з двох окремих будівель: для чоловіків і для жінок¹². У церкві святого Іоанна служили священники-бенедиктинці. Перших братів-ченців стали називати госпітальєрами святого Іоанна Єрусалимського. Вони брали на себе обітницю безшлюбності, бідності та послуху¹³. За фра Жерара братство госпіталю святого Іоанна домоглося певної автономії від бенедиктинського монастиря. При

ньому була встановлена форма одягу для братії – «Жерар встановив для всіх братів-ченців однаковий чорний довгий одяг з нашитим на ньому білим восьмикутним хрестом, а також затвердив деякі правила, ухвалені Папою Гонорієм II»¹⁴.

Кінець XI–XIII ст. у Європі пройшли під знаком Хрестових походів, війн західноєвропейських феодалів, що відбувалися у 1096–1270 рр. з ініціативи Католицької церкви під гаслом звільнення християнських святинь у Палестині з-під влади мусульман. Учасники Хрестових походів – хрестоносці – звичайно нашивали на одяг знак хреста, який символізував їхні благочестиві наміри (звідси і назва самих війн – «Хрестові походи») ¹⁵. За 175 років відбулося 8 великих Хрестових походів на Схід і багато порівняно невеликих завоюницьких походів. I Хрестовий похід відбувся у 1097 р., II – у 1147 р., III – у 1189 р., IV – у 1204 р. Відомі також V Хрестовий похід 1217–1221 рр., VI – 1228–1229 рр., VII – 1248–1254 рр. і VIII – 1270 р. ¹⁶

Найближчі обставини, що викликали Хрестові походи, як зауважує відомий візантієзнавець академік Ф. І. Успенський ¹⁷, до цього часу залишаються не повністю зрозумілими. Однак при цьому слід пам'ятати про сильний розвиток папської влади, яка мріяла вже наприкінці XI ст. (після розділення Східної і Західної Церков у 1054 р.) повернути греків у лоно Римської Церкви ¹⁸. Звичайно, серед причин Хрестових походів, окрім суто релігійних, існував цілий спектр соціальних, економічних і суспільно-політичних факторів. Про це пише, зокрема, Бернард Куглер у своїй «Історії хрестових походів» ¹⁹. Такої ж думки дотримується і російський історик А. А. Васильєв, який у праці «Історія середніх віків» говорить про експансію сельджуків як причину Хрестових походів: «Становище європейських прочан у Єрусалимі та в інших Святих Місцях відразу погіршилось. Араби поводилися з ними добре, безперешкодно дозволяли поклонятися святиням і здійснювати богослужіння. Турки, заволіввши Єрусалимом, почали чинити всілякі перешкоди, переслідувати та ображати прочан. Поступово в Європі сформувалось переконання в необхідності допомогти християнству на Сході і повернути християнському світові його найбільш дорогі та шановані святині» ²⁰. При цьому згаданий автор вказує також і на економічні та соціальні передумови, що сприяли ідеї походів: «Для всіх класів середньовічного суспільства хрестові походи здавалися привабливими і з мирських точок зору. Барони і рицарі, окрім релігійних мотивів, сподівалися на славетні подвиги, на наживу, на задоволення свого честолюбства (більша частина представників рицарства, які брали участь у хрестових походах, – це другі, треті та більш пізні діти у дворянських сім'ях, які за спадковим правом не отримували в уділ феодальні помістя своїх батьків. – *В. О.*); купці розраховували збільшити свій прибуток розширенням торгівлі зі Сходом; пригноблені селяни звільнялися за участь у хрестовому поході від кріпосної залежності і знали, що під час їх відсутності Церква і держава будуть піклуватися про залишені ними на батьківщині родини; боржники і підсудні знали, що під час їх участі у хрестовому поході вони не будуть переслідуватися кредитором або судом» ²¹.

Після того, як скликаний Папою Урбаном II у листопаді 1095 р. церковний собор у Клермоні (Франція) висловився за організацію Першого хрестового походу на Схід «заради звільнення Гробу Господнього в Єрусалимі» ²², у серпні

1096 р. стотисячна армія хрестоносців з Нижньої Лотарингії, Італії та Франції відправилася у похід²³. 1 липня 1097 р. у битві при Дорилеї хрестоносці розгромили сельджуків. На початку 1098 р. хрестоносці взяли Едесу і заснували Едеське графство – першу державу хрестоносців на Сході. Після взяття у червні 1098 р. Антиохії було створено друге державне утворення хрестоносців – Антиохійське князівство. 15 липня 1099 р. хрестоносці після тривалої облоги і запеклого штурму оволоділи Єрусалимом. Першим государем Єрусалимського королівства став Готфрід Бульонський, якого у 1100 р. змінив його спадкоємець Балдуїн Едеський, який правив до 1118 р. З 1100 по 1124 рр. хрестоносцями були взяті найважливіші торговельні порти Хайфа, Арсур, Кесарія, Акра, Триполі, Сідон, Бейрут і Тир і засновані нові держави хрестоносців – королівства, князівства, графства, що поділялися на баронії, феоди і лени²⁴.

При відвідуванні іоаннітського будинку для прочан перший єрусалимський король Готфрід Бульонський подарував для утримання госпіталю поселення Сальсола, розташоване поблизу Єрусалима. Четверо рицарів-хрестоносців з почту короля – Раймонд де Пюї, Дюдон де Компс, Конон де Монтегю, Гастус добровільно залишилися у Жерара де Торна, прийнявши чернечі обітничі бенедиктинців. У 1099 р. братство іоаннітів було перетворено в Орден, першим керівником якого став Жерар де Торн. (Майже тоді ж, у 1118 р., французькими рицарями був заснований Орден тамплієрів або храмовників, повна назва – «Бідні сподвижники Христа і Храму Соломона», резиденція якого знаходилася на місці, де за переданням стояв храм (французькою – temple) Соломона в Єрусалимі²⁵; а пізніше, у 1190 р., у Палестині було створено і Тевтонський рицарський орден, до якого приймалися лише німці, спочатку він являв собою братство допомоги німецьким прочанам, а у 1198 р. він був перетворений на духовно-рицарський орден)²⁶. Спочатку члени Ордену іоаннітів доглядали за хворими і пораненими, а з першої половини XII ст. почали брати участь у війнах з мусульманами та охороняти прочан, які прибували до Палестини двома шляхами: суходолом через Малу Азію та Візантію або Середземним морем. Братство стало приймати у свої лави рицарів, зобов'язуючи їх захищати прочан у дорозі. У 1104 р. єрусалимський король Балдуїн I, спадкоємець Готфріда Бульонського, ще раз визнав і підтвердив привілеї «Братства госпітальєрів» як військово-духовного Ордену, а у 1107 р. він виділив Ордену ділянку землі (відтоді рицарі-госпітальєри стали набувати земельні володіння і в європейських країнах. – *В. О.*). Папа Римський Пасхалій II (1099–1118 рр.) своєю буллою «*Ria postulatio*» від 15 лютого 1113 р. затвердив братство Госпіталю святого Іоанна, взяв його під своє покровительство і забезпечив право вільно обирати керівництво Ордену, без втручання будь-якої світської чи церковної влади. Папа також надав право звертатися з усіх питань, що стосуються Ордену, безпосередньо до нього²⁷.

Після смерті у 1120 р. Жерара де Торна, на його місце був обраний герой штурму Єрусалима Раймонд де Пюї (настоятель іоаннітів у 1125–1158 рр.) з дворянського роду Дофінеї. З того часу глава Ордену став називатися Великим Магістром. Зберігаючи знаменитий госпіталь, не менш важливим для себе іоанніти вважали військовий захист прочан на дорогах Святої Землі, що вели до Єрусалима. Для виконання орденських завдань Великим Магістром Раймондом де Пюї був складений перший Статут Ордену – Правила Ордену святого Іоан-

на Єрусалимського, затверджений у 1120 р. Римським Папою Калікстом II²⁸. Згідно з вищезгаданими Правилами члени Ордену були поділені на три класи: 1) рицарів по справедливості (або рицарів по праву, французькою – *chevaliers de justice*), які мали благородне походження (більш ніж до 8-го коліна) і виконували керівні функції, 2) капеланів (братів-священників – *frères de chœur*), які займалися пастирською діяльністю, і 3) зброєносців (братів-служників – *frères servants*), які повинні були допомагати представникам перших двох класів; деякі з них доглядали за хворими і допомагали прочанам, інші несли рицарське служіння, хоча і не походили з благородного роду²⁹.

Наприкінці XII ст. в Ордені налічувалося близько 600 рицарів. Рицарем міг стати лише родовий дворянин. Усі члени братства госпітальєрів повинні були вірно служити своїм релігійним і духовним ідеалам. Не приймали в Орден тих осіб, батьки яких займалися торгівлею або банківською діяльністю. Під час обряду прийняття в Орден нові члени давали присягу на вірність Великому Магістру і приймали обітницю цнотливості, особистої бідності, послуху, милосердя та благочестивих діянь. На знамені Ордену, затвердженому у 1130 р. Римським Папою Інокентієм II, був вишитий білий восьмикутний хрест на червоному тлі. На орденській печатці був зображений лежачий хворий з хрестом в узголів'ї і зі свічкою в ногах. Чорний суконний одяг іоаннітів був виготовлений за прикладом одягу Іоанна Хрестителя з верблюжої вовни, вузькі рукава якого символізували зречення від світського життя, а полотняний білий восьмикутний хрест на грудях – їх добродієність. Чотири напрямки хреста говорили про головні християнські чесноти – розважливість, справедливість, силу духа і помірність, а вісім кутів означали вісім благ чи вісім євангельських заповідей блаженства, які були обіцяні Ісусом Христом у Нагірній проповіді усім праведникам у раю.

У перші десятиліття свого існування молодий Орден подібної більшості чернечих орденів Західної Церкви був складовою частиною строгої церковної ієрархії. Перетворившись на міцний військовий союз, Орден став називатися «Рицарі Госпітальєри Ордену святого Іоанна Єрусалимського». Грунтуючись на папських установах, Орден від самого початку свого існування був незалежним від будь-яких держав, мав загальноновизнане право на власну армію і ведення військових дій. Римські папи постійно давали привілеї іоаннітам, вивісивши їх з підпорядкування місцевої світської і духовної влади та надавши їм право збирати церковну десятину на свою користь. Священники Ордену звітували лише перед Капітулом і Великим Магістром. У 1143 р. Папа Інокентій II видав спеціальну буллу, відповідно до якої Орден іоаннітів не підпорядковувався ні духовній, ні світській владі, а лише безпосередньо самому Римському Папі. Привілеї Ордену надавали Римські папи Адріан IV (1154–1159 рр.), Олександр III (1159–1181 рр.), Інокентій III (1198–1216 рр.), а Папа Климент IV (1265–1268 рр.) присвоїв главі Ордену титул «Великого Магістра святого Госпітально Єрусалимського і Настоятеля Раті Хрестової»³⁰.

Орден іоаннітів забезпечував прочан з Європи охороною, лікуванням, житлом і харчами у численних будинках для прочан і госпіталях. Друге головне завдання іоаннітів-рицарів – боротьба з невірними – передбачало також участь Ордену в усіх військових походах, а також оборону утворених на Сході держав хрестоносців. Заснувавши у Святій Землі низку фортець, іоанніти разом з тамплієрами стали головною військовою силою Єрусалимського королівства

і брали активну участь у Хрестових походах, спрямованих на звільнення християнських святинь з-під влади мусульман. До 1187 р. головна резиденція Ордену іоаннітів знаходилася в Єрусалимі, а потім в Акрі, куди 12 липня 1191 р. була перенесена столиця Єрусалимського королівства. Резиденції іоаннітів знаходилися також у Тирі і Маргаї.

У 1291 р., незважаючи на героїзм і вражаючий опір госпітальєрів і тамплієрів, значно переважаючі чисельно мусульманські війська за 44 дні облоги завладіли Акрою. 18 травня 1291 р. Єрусалимське королівство припинило своє існування. За християнами залишались ще деякі міста і замки у Сирії (Бейрут, Сідон, Тір та ін.), але утриматися тут вони вже не могли і невдовзі сирійське узбережжя було повністю звільнене мусульманами від християнських поселень. Так скінчилося майже двохсотрічне панування франків у Святій Землі. Юрби біженців на кораблях відпливли до Кіпру, а разом з ними і рицарі-ченці, в т.ч. іоанніти.

У наступній статті ми розглянемо перебування Ордену іоаннітів (госпітальєрів) на Кіпрі (1291–1310 рр.), Родосі (1310–1522 рр.) і Мальті (1530–1798 рр.) та покажемо, як відбувалося поступове набуття ним елементів міжнародної правосуб'єктності.

1. *Хрестоматія по истории средних веков*: в 3 т. / под. ред. В. Л. Янина. Москва: Изд-во социально-экономической лит., 1962–1964. Т. 2. 1963. 751 с. С. 234–239.
2. *Күглер Б.* История крестовых походов. Санкт-Петербург, 1895. 459 с. С. 5.
3. *Cardini F.* Le crociate tra il mito e la storia. Roma, 1971. 402 p. С. 33–60.
4. *Barber M.* James of Molay, the Last Grand Master of the Order of the Temple // *Studia monastica*. 1972. № 14. P. 91–124.
5. *Linage Conde A.* Dizionario degli Istituti di Perfezione / ed. G. Pelliccia, G. Rossa. Roma, 1978. Vol. 5. 1742 p. С. 1287–1300.
6. *Карсавин Л.* Монашество в Средние века. Санкт-Петербург, 1912. 110 с. С. 27.
7. *Seward D.* The Monks of War: The Military Religious Orders. London, 1972. 346 p. С. 6–24.
8. *Захаров В., Акунов В.* Краткая история военно-духовных рыцарских орденов // *Тайны, скрытые забралом*: Энциклопедический путеводитель по истории рыцарства. Москва: Современник, 2002. С. 286–288.
9. *Флори Жан.* Идеология меча. Предыстория рыцарства. Санкт-Петербург: Евразия, 1999. 314 с. С. 23.
10. *Turbessi G.* Ascetismo e monachismo in s. Benedetto. Roma, 1965. 220 p. С. 51–141.
11. *Настенко И. А., Яшнев Ю. В.* История Мальтийского Ордена: в 2 кн. Москва: Русская панорама, 2005–2005. Кн. I. 2005. 416 с. С. 27–28.
12. Там само. С. 31.
13. *Лабзин А. Ф., Фахрушев А.* История Ордена святого Иоанна Иерусалимского: в 5 кн. Санкт-Петербург, 1799–1799. Кн. 1. 1799. 240 с. С. 8–11.
14. *Антошевский И. К.* Державный Орден Святого Иоанна Иерусалимского, именуемый Мальтийским в России. Санкт-Петербург, 1914. 72 с. С. 33.
15. *Richard I.* The Crusades. Cambridge – New York, 1999. 516 p. С. 171–191.
16. *Добиаши-Рождественская О. А.* Эпоха крестовых походов (Запад в крестоносном движении). Общий очерк. Москва: Едиториал УРСС, 2003. 120 с. С. 23–116.
17. *Успенский Ф. И.* История крестовых походов. Москва: Дарь, 2005. 352 с. С. 6.
18. *Farrugia E. G.* Las sendas del cristianismo oriental // *El mundo contemporáneo* / ed. J. Carmona Fernández. Madrid, 2010. Vol. 4. 679 p. С. 617–669.
19. *Күглер Б.* История крестовых походов. Санкт-Петербург, 1895. 459 с. С. 35.
20. *Васильев А. А.* История средних веков. Санкт-Петербург, 1914. 420 с. С. 42. 21. Там само. С. 51.
22. *Cowdrey H.* Pope Urban II and the Idea of Crusade // *Studi Medievali*. 1995. № 36. P. 721–742.
23. *Васильев А. А.* История средних веков. Санкт-Петербург, 1914. 420 с. С. 60.
24. *Хрестоматія по истории средних веков*: в 3 т. / под. ред. В. Л. Янина. Москва: Изд-во социально-экономической лит., 1962–1964. Т. 2. 1963. 751 с. С. 241.
25. *Мельвиль М.* История Ордена Тамплиеров. Санкт-Петер-

бург: Евразия, 1999. 416 с. С. 73. **26.** Бокман Х. Немецкий орден: Двенадцать глав из его истории / пер., предисл. и коммент. В. И. Магузовой. Москва: Ладомир, 2004. 280 с. С. 114. **27.** Андреев А. Р., Захаров В. А., Настенко И. А. История Мальтийского Ордена. XI–XX века. Москва: Русская панорама, 1999. 464 с. С. 6–7. **28.** Антоиевский И. К. Державный Орден Святого Иоанна Иерусалимского, именуемый Мальтийским в России. Санкт-Петербург, 1914. 72 с. С. 34. **29.** Настенко И. А., Яшнев Ю. В. История Мальтийского Ордена: в 2 кн. Москва: Русская панорама, 2005–2005. Кн. I. 2005. 416 с. С. 72–76. **30.** Андреев А. Р., Захаров В. А., Настенко И. А. История Мальтийского Ордена. XI–XX века. Москва: Русская панорама, 1999. 464 с. С. 8–9.

Otrosh V. The history of the Order of the Ioanites (Hospitallers)

The article deals with the history of origin of the Order of Ioannites (Hospitalaires), which like other knight orders, had its origins during the period of the Crusades aimed at liberation the Holy Land and the Holy Sepulcher from the infidels. The causes for the emergence of the first spiritual knight's orders are in opposition to Christianity with the world of Islam at the earliest stages of their history. Since VII century Islam, which was also called by the name of the founder of Mohammedanism, had been the greatest threat to the Christian civilization of Western Europe. For a hundred years, from 632 to 732, Muslims have been completely occupied by Christianity for many centuries to the territory of North Africa and West Asia, with the exception of Asia Minor. However, up to 1000th year, Muslims have already conquered most of Asia Minor and tried to conquer the Mediterranean Christian countries of Western Europe, using their military superiority at sea, but they managed to take root in Spain only. This Muslim conquests series in VII, VIII and especially in the XI century put the Christian Church at the brink of disaster, depriving it of more than half of the fertile and richly cultivated land.

In the first half of the 11th century Sunni caliphate was occupied by Turkic nomads. Their first helmsman was called Seljuk, therefore, all his successors, and later all the people began to call the Seljuks. They managed to merge and subjugate almost all of Mohammedan Asia. In the 70's of the XI century Seljuks founded their own state on the territory of Asia Minor. Soon they took control of Palestine and Syria, and in 1078, they took Jerusalem, which belonged to the Fatimid Caliphate. The Seljuk Turks State became known as the Roum Sultanate ("Roum" in the East, is called the part of Asia Minor, which was owned by Byzantium). Thus, the Seljuk Turks became the main force of the Muslim world. They conquered almost all of Asia Minor and became a constant threat to Constantinople itself.

The main strake military force of the Western Christian nations against Muslims were two "international" composition military-spiritual orders – Ioannites (Hospitalaires) and Templars, as well as Teutonic Order, consisting of the Germans only. The Order of the Ioannites (Hospitalaires), which later became known by its geographical origin, was the Maltese Order, and since 1824 it had its residence in Rome as an extra-territorial entity. Being a state-like entity that does not have its own territory and population, the Maltese Order is the only consistent sequel had been founded in 1099 and since 1113 officially recognized St. John of Jerusalem Order, forced by the circumstances of time before its initial hospital and charitable activities add military service for the security of pilgrims in the Holy Land and the protection of Christian civilization in the East.

Key words: Order of Ioanites (Hospitallers), Maltese Order, Crusades